

AML-PASSI 2026

RAHANPESUN ESTÄMINEN

Opas on tarkoitettu S-ryhmän käyttöön.

Toimittanut S-Pankin Compliance
Ulkoasu Pirre Liukka

Tammikuu 2026

TÄSSÄ KOULUTUKSESSA OPIT

Rahanpesu	4
Lähtökohta rahanpesun tunnistamiselle on asiakkaan tunteminen	5
Varojen alkuperäselvitys	6
Miten kysyn varojen alkuperää	6
Rahanpesuepäilyilmoitus	7
Ilmoitus asiakkaan poikkeavasta käytöksestä	7
Mistä löydän tarvittavat lomakkeet ja kuinka toimin täytettyjen lomakkeiden kanssa	8
Näin teen pankkitapahtuman oikeaoppisesti kassalla	9
Kertaus: näin toimin varojen alkuperäselvityksen kanssa	11
S-Pankin hyväksymät tunnistusasiakirjat	12
Käteistalletukset kassalla	12
Käteisnostot kassalla	13
Pakotteet	15

RAHANPESU

Rahanpesulla pyritään häivyttämään rikoksella hankitun omaisuuden alkuperä, jotta varat näyttäisivät laillisesti hankituilta. Varat pyritään kierrättämään laillisen maksujärjestelmän läpi, jotta saadaan peiteltyä varojen tosiasiallinen luonne, alkuperä ja omistajat.

Rahanpesu on olennainen osa talousrikollisuutta, harmaata taloutta sekä usein myös osa järjestäytyneitä ja kansainvälistä rikollisuutta.

RAHANPESUUN VOIT SYLLISTYÄ

- ottamalla vastaan
- käyttämällä
- muuntamalla
- luovuttamalla
- siirtämällä
- välittämällä tai
- pitämällä hallussa

rikoksella hankittua omaisuutta tarkoituksena hankkia itsellesi tai toiselle hyötyä tai häivyttää omaisuuden rikollinen alkuperä.

Keskeistä on, että tiedät tai epäilet, että omaisuudella on laitton alkuperä, ja silti teet edellä mainittuja toimia.

LÄHTÖKOHTA RAHANPESUN TUNNISTAMISELLE ON ASIAKKAAN TUNTEMINEN

Asiakasomistajan hyöty S-Pankin palveluista on mm. laaja mahdollisuus tehdä nostoja ja panoja kassoilla S-Etukortti Visalla.

KUN ASIAKASTIEDOT OVAT KUNNOSSA, KÄTEISTAPAHTUMAT ONNISTUVAT KASSALLA

Asiakas voi nostaa tai tallettaa kassalla käteistä enintään 200 euroa, mutta toimipaikasta riippuen myös enemmän. Yhden kalenterikuukauden aikana käteistalletuksia voi tehdä 1-5 talletusta yhteissummaltaan enintään 1000 euroa.

- Jos nosto tai talletus ei onnistu kassalla, syynä voi olla se, että asiakastiedot ovat päivittämättä tai asiakas on jo tehnyt enimmäismäärän talletuksia kassalla kuluvan kalenterikuukauden aikana (5 talletusta tai käteistalletusten yhteenlaskettu summa on 1000 euroa).
- Nostoja asiakas voi tehdä kassatilanteen mukaan, asiakaslupaus on kuitenkin 200 euroa/kerta.
- Kassapäätte ei kerro syytä tapahtuman epäonnistumiselle. Näissä tilanteissa ohjaa asiakas asioimaan asiakaspalvelupisteelle.

MILLOIN ON SYYTÄ EPÄILLÄ RAHANPESUA

Kun...

- asiakas tekee useampia talletuksia lyhyen ajan sisällä. Talletukset voivat olla suuria tai pieniä
- tallettajan ikä on poikkeava rahamäärään verrattuna
- asiakas tallettaa varat ja nostaa ne heti tai lyhyen ajan sisällä
- se poikkeaa toimipaikan tavanomaisista toimeksiannoista
- asiakas tiedustelee, millaisista summista varojen alkuperäselvitys tulee antaa.

MITEN TOIMIN, KUN EPÄILEN RAHANPESUA

- Teen varojen alkuperäselvityksen.
- Teen rahanpesuepäilyilmoituksen.
- Kieltäydyn tekemästä talletuksen.
- Ilmoitan asiakkaan poikkeavasta käytöksestä.

VAROJEN ALKUPERÄSELVITYS

Rahanpesun epäilyn herätessä sinun on hyvä pyytää asiakasta täyttämään **varojen alkuperäselvitys**.

- Se on asiakkaan antama selvitys talletettavien varojen alkuperästä.
- Tallettavalla summalla ei ole merkitystä.
- Voit pyytää asiakasta täyttämään varojen alkuperäselvityksen, vaikka et epäilisi rahanpesua.

MITEN KYSYN VAROJEN ALKUPERÄÄ

- **Kysy ”mistä varat ovat peräisin” ja pyydä täyttämään varojen alkuperäselvitys.**
- Älä johdattele asiakasta.
- Havainnoi asiakkaan käyttäytymistä ja kehonkieltä.
- Kuulostelee ja kuuntelee herkällä korvalla.
- Ole johdonmukainen äläkä provosoidu – olet ammattilainen.
- Arvioi onko asiakkaan antama selvitys varojen alkuperästä luotettava. Saako vastauksesta selkeän käsityksen mistä tai keneltä varat ovat peräisin.
- **Varojen alkuperäselvitys tehdään ensisijaisesti kassalla silloin, kun asiakas tekee talletuksen rajoitusten puitteissa eli max. 1000 € / kk tai 5 krt / kk.**
- Rajoitusten täyttyessä ja haastavissa tilanteissa **ohjaa asiakas tarvittaessa asiakaspalvelupisteelle tekemään talletus ja varojen alkuperäselvitys.**

RAHANPESUEPÄILYILMOITUS

Mikäli perustellusti kieltäydyt käteistalletuksen vastaanottamisesta, on sinun aiheellista tehdä rahanpesuepäilyilmoitus ko. tapauksesta.

|| **Älä kerro asiakkaalle tai työkavereille, että teet rahanpesuepäilyilmoituksen.**

- **Rahanpesuepäilyilmoitus ei ole rikosilmoitus**, vaan ainoastaan epäily siitä, että asiakkaan asiointi on ollut normaalista poikkeavaa.
- Muistathan, että **sinulla on oikeus ja velvollisuus** kieltäytyä esimerkiksi käteistalletusten vastaanottamisesta, **mikäli asiakas ei ole pystynyt toimittamaan riittävää selvitystä varojen alkuperästä.**

|| **Älä pidä ilmoitusten tekemisen kynnyistä liian korkeana rahanpesuepäilyjen osalta. Hyvä muistisääntö on tehdä ilmoitus aina, kun pohdit sen tekemistä.**

Tee rahanpesuepäilyilmoitus ainakin seuraavissa tilanteissa:

- Asiakas kieltäytyy täyttämästä Selvitys varojen alkuperästä -lomaketta. Huomioi, että tällöin käteistalletusta ei oteta vastaan.
- Asiakas kieltäytyy rahojen tallettamisesta varojen alkuperän selvittämisvelvollisuudesta johtuen.
- Kun olet tehnyt rahanpesuilmoituksen, sinun ei tarvitse tehdä mitään. Pankki hoitaa asiaa edelleen.
- Huomaathan, että rahanpesuilmoitus on viesti siitä, että epäilet rahanpesua. Asiakasta ei tällöin automaattisesti syytetä rahanpesusta.

ILMOITUS ASIAKKAAN POIKKEAVASTA KÄYTÖKSESTÄ

- Jos sinulla on tiedot asiakkaasta, tee rahanpesuepäilyilmoitus, kuten on ohjeistettu.
- Jos asiakas kieltäytyy täyttämästä varojen alkuperäilmoitusta sekä poistuu paikalta tunnistamattomana, sinun on hyvä tehdä STurvaan ilmoitus asiakkaan poikkeavasta käytöksestä.
- **Huom! STurvaan tehtävään ilmoitukseen ei saa laittaa mitään tietoja mahdollisesta rahapesuepäilyistä.** Tämä ei ole rahanpesuepäilyilmoitus vaan vain ilmoitus poikkeavasta käytöksestä.

MISTÄ LÖYDÄN TARVITTAVAT LOMAKKEET JA KUINKA TOIMIN TÄYTETTYJEN LOMAKKEIDEN KANSSA

Kaikki lomakkeet löytyvät sähköisenä sPointista.

Varojen alkuperäselvityslomakkeet ovat tulostettavissa kassasaarekkeelle.

Asiakkaan täyttämä varojen alkuperäselvitys lähetetään osuuskaupan konttorille, missä ilmoitus kirjataan sähköiselle lomakkeelle.

- Huomioi lomakkeen säilyttämiseen ja toimittamiseen liittyvät **pankkisalaisuus- ja tietosuojaseikat**.
- Asiakkaan on allekirjoitettava lomake, jonka jälkeen lomake arkistoidaan.
- **Lomaketta ei tule hävittää** edes silloin, kun asia on jo kirjattu järjestelmään.

Epäilyilmoitus tulee tehdä sPointissa.

NÄIN TEEN PANKKITAPAHTUMAN OIKEAOPPISESTI KASSALLA

- Tunnistan asiakkaan S-Pankin hyväksymästä ja voimassa olevasta henkilöllisyystodistuksesta.
- Teen noston tai talletuksen.
- Huomioin mahdollisen rahanpesun.
- Varmistan **pankkisalaisuuden** toteutumisen.
- En palvele omaa **lähipiiriäni tai itseäni** käteisasioissa.
- Palvelen asiakasta henkilökohtaisesti, enkä hyväksy valtuutuksia.
- Pikaohje löytyy sPointista ja on tulostettavissa kassapisteeseen.

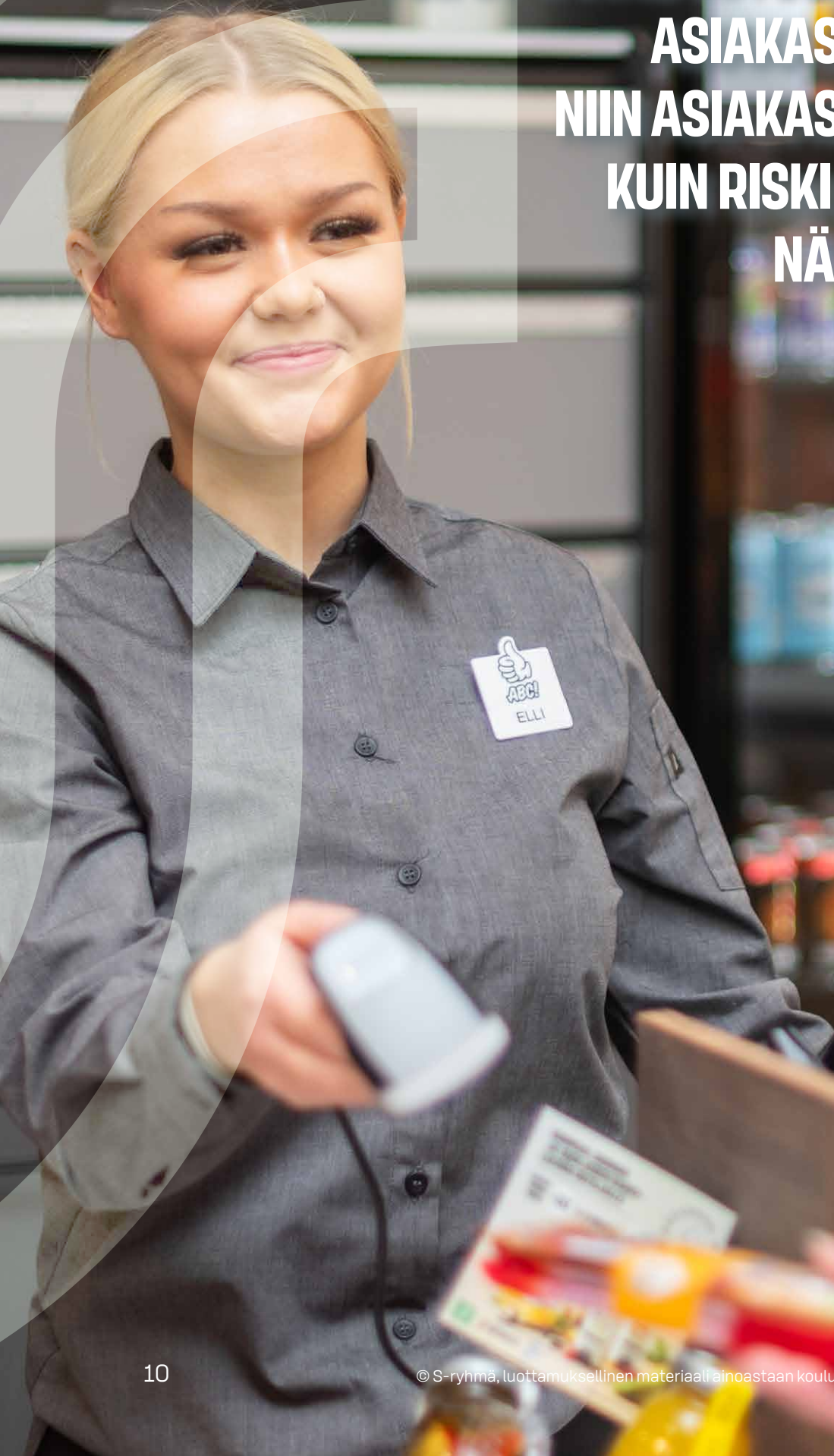
Pankkisalaisuus pähkinänkuoressa:

Pankkisalaisuus käsittää kaikki asiakkaan raha-asiat ja henkilökohtaiset asiat. Pankkisalaisuuden alaisia tietoja ei tule kertoa muille, ei edes työkavereille.

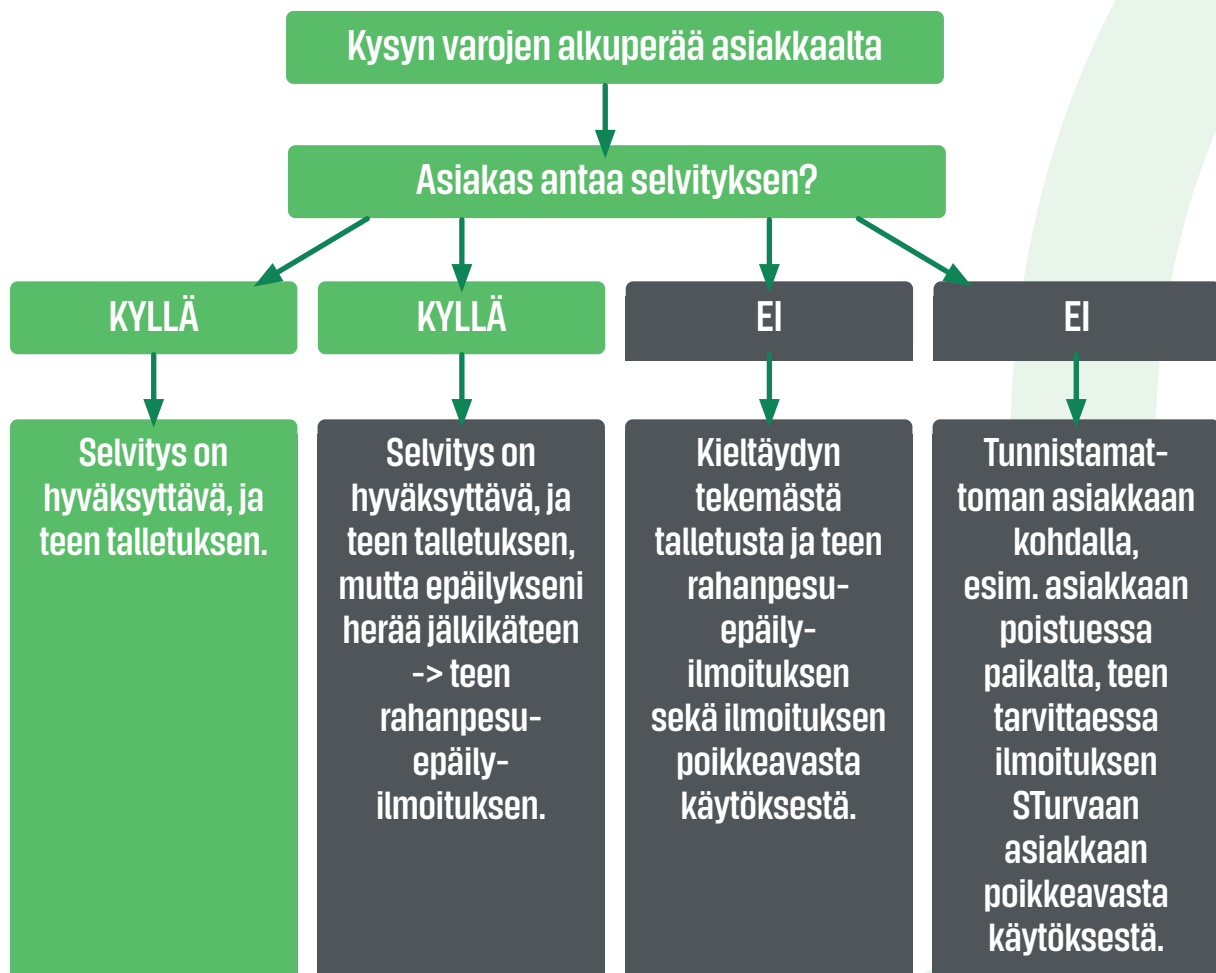
Lähipiirin määritelmä:

- Nykyinen tai entinen puoliso
- Omat ja puolison lapset, vanhemmat, sisarukset ja isovanhemmat
- Lähisukulaiset
- Muut läheiset henkilöt, kuten ystävät.

**TOIMIT TÄRKEÄNÄ OSANA S-PANKIN
ASIAKASKOHTAAMISIA
NIIN ASIAKASKOKEMUKSEN
KUIN RISKIENHALLINNAN
NÄKÖKULMASTA.**

KERTAUS: NÄIN TOIMIN VAROJEN ALKUPERÄSELVITYKSEN KANSSA

KÄTEISNOSTOT KASSALLA

1.1.2021 alkaen käteisnostoissa hyväksytään seuraavat tunnistusasiakirjat (asiakirjan tulee olla ehjä ja voimassa):

PASSI

- Suomen viranomaisen myöntämä tavallinen passi, virkapassi, diplomaattipassi, merimiespassi ja väliaikainen passi.
- Muun kuin Suomen valtion viranomaisen myöntämä tavallinen passi, virkapassi tai diplomaattipassi.

HENKILÖKORTTI

- Suomalaisen viranomaisen myöntämä tavallinen, matkustusoikeuden, alaikäisen tai ulkomaalaisen henkilökortti sekä Suomen kansalaiselle myönnetty väliaikainen henkilökortti.
- ETA-alueen, Sveitsin tai San Marinon viranomaisen myöntämä matkustusasiakirjana toimiva henkilökortti (ei lue tekstiä "not for travel" millään kielellä").

Käteisnostoissa hyväksytään lisäksi suomalaisen viranomaisen 1.10.1990 jälkeen myöntämä (muovinen) ajokortti tai väliaikainen henkilökortti

- **Huom!** Ei hyväksytä, jos ajokortissa on erityisehto 70 + kolmi-kirjaiminen maakoodi (ajokortti on vaihdettu ulkomaalaisesta suomalaiseksi ilman henkilöllisyyden vahvistamista) tai 71 (kaksoiskappale).

PAKOTTEET

MITÄ PAKOTTEILLA TARKOITETAAN?

Pakotteet ovat valtioiden ja kansainvälisten instituutioiden (esim. EU tai YK) keino vaikuttaa toisen valtion tai ihmisryhmän harjoittamaan sellaiseen politiikkaan tai toimintaan, jonka katsotaan uhkaavan kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta.

PAKOTTEET JA JÄÄDYTTÄMISPÄÄTÖKSET – MITÄ NE OVAT?

Henkilö-/yhteisöpakotteet

- Henkilöpakotteet kohdistuvat henkilöihin ja yhteisöihin (matkustuskiellot ja varojen jäädyttäminen, ns. pakotelistat).
- Pakote-/jäädytyslistatun henkilön pankkipalveluiden käyttö pääsääntöisesti estyy.

Sektoripakotteet

Sektoripakotteet kohdistuvat tietynlaiseen toimintaan:

- **Finanssipakotteet**, kuten rahoituskiellot, investointitoiminnankiellot, pankkipalveluihin kohdistuvat kiellot ja pankkitoimintaan kohdistuvat kiellot (swift-sulut).
- **Vientikieltoja ja -rajoituksia**, jotka kohdistuvat esimerkiksi korkean teknologian toimintaan, kaksikäyttötuotteisiin, aseisiin, ampumatarvikkeisiin, öljynjalostukseen ja maakaasun nesteyttämiseen, jäsenvaltioiden valuuttaan ja tuloja tuottaviin tuotteisiin (kuten öljy, kaasu ja timantit).
- **Tuontikieltoja ja -rajoituksia**, jotka kohdistuvat esimerkiksi tuloja tuottaviin tuotteisiin, kuten öljyyn ja kaasuun.
- **Palvelutoiminnankieltoja ja rajoituksia**, jotka kohdistuvat esimerkiksi IT-palveluihin, kirjanpitoon, tilinpäätöspalveluihin ja vientikiellossa olevien tuotteiden huoltoon.

Kansalliset jäädyttämispäätökset

- Suomen kansallinen luettelo jäädyttämispäätöksistä -> eivät ole varsinaisia pakotteita. Varojen jäädyttäminen perustuu lakiin varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi (Jäädyttämislaki). Yleisesti puhutaan KRP:n jäädytyslistasta.

MIHIN PAKOTTEILLA PYRITÄÄN

Pakotteilla pyritään muun muassa torjumaan tuotteiden, palveluiden tai muiden resurssien antaminen pakotelistattujen tahojen käyttöön ja siten vaikeuttamaan tai estämään kyseisten toimijoiden toimintaa.

Keitä pakotesääntelyn noudattaminen sitten velvoittaa?

Pakotesääntelyn noudattaminen Suomessa velvoittaa laajasti kaikkia sekä yksityishenkilöitä että oikeushenkilöitä esim. yrityksiä. Yritykset, yhdistykset ja muut organisaatiot voivat joutua vastuuseen pakotteiden rikkomisesta. Näiden johdon on erityisen tärkeää varmistaa sääntelyn noudattaminen.

S-RYHMÄ JA PAKOTTEET

Pakotesääntelyn noudattaminen velvoittaa jokaista. Pakotesääntely on pakottavaa sääntelyä, eikä sen noudattamisen osalta siten ole mahdollista tehdä riskiperusteista harkintaa.

S-ryhmässä tulee noudattaa EU:n ja YK:n pakotteita sellaisinaan. Lisäksi muun muassa rahoitussopimukset velvoittavat S-ryhmää noudattamaan Yhdysvaltojen sekä Yhdistyneen kuningaskunnan asettamia pakotteita.

Kuluttajamyynnissä voidaan joutua pakotteiden kiertämisen kanssa tekemisiin. On tärkeää tunnistaa epäilyttävät tai poikkeavat ostotapahtumat myös pakotteet huomioiden.

Käteistapahtumiin kassoilla vaikuttavia pakotteita

Nykyisin voimassa olevissa sektoripakotteissa on kielto vastaanottaa talletuksia Venäjän tai Valko-Venäjän kansalaisilta sekä Venäjällä tai Valko-Venäjällä asuvilta henkilöiltä, jos asiakkaan talletusten kokonaisarvo ylittää 100 000 euroa.

Kielto ei koske henkilöitä, joilla on lisäksi jonkin EU- tai ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuus tai oleskelulupa jossakin em. maassa.

Sääntelyn velvoittamana kassapisteillä on Venäjän ja Valko-Venäjän kansalaisilta tarkistettava talletusten yhteydessä aina voimassa oleva oleskelulupa (tai suomalainen henkilökortti). Koska kassapisteillä ei ole tietoa asiakkaiden tilivarallisuudesta, S-Pankki huolehtii, ettei 100 000 €:n raja täyty asiakkailla talletuksen myötä.

Pakotteita voidaan yrittää kiertää

Pakotteita voidaan yrittää kiertää pyrkimällä ostamaan tuotteita, joita ei pakotteiden kohteena olevassa maassa ole saatavilla tai niiden vienti sinne on kielletty. Tällaisia tuotteita voivat olla erilaiset kaksikäyttötuotteet (tuotteet, joita voidaan käyttää sekä siviili- että sotilastarkoituksiin), vientirajoitetut tuotteet, sekä erilainen elektroniikka.

Keskeistä on tunnistaa poikkeava ostoskäyttäytyminen:

- Käteisellä ostaminen
- Poikkeuksellisen ison kappalemäärän ostaminen esimerkiksi elektroniikkaa, kuten:
 - viestintälaitteet
 - viihde-elektroniikka
 - dronet
 - ajoneuvot.

TOIMI NÄIN, KUN HAVAITSET PAKOTTEIDEN KIERTÄMISTÄ

Toimi varojen alkuperäselvityksestä ja rahanpesuepäilystä ilmoittamisesta annettujen ohjeiden mukaisesti.

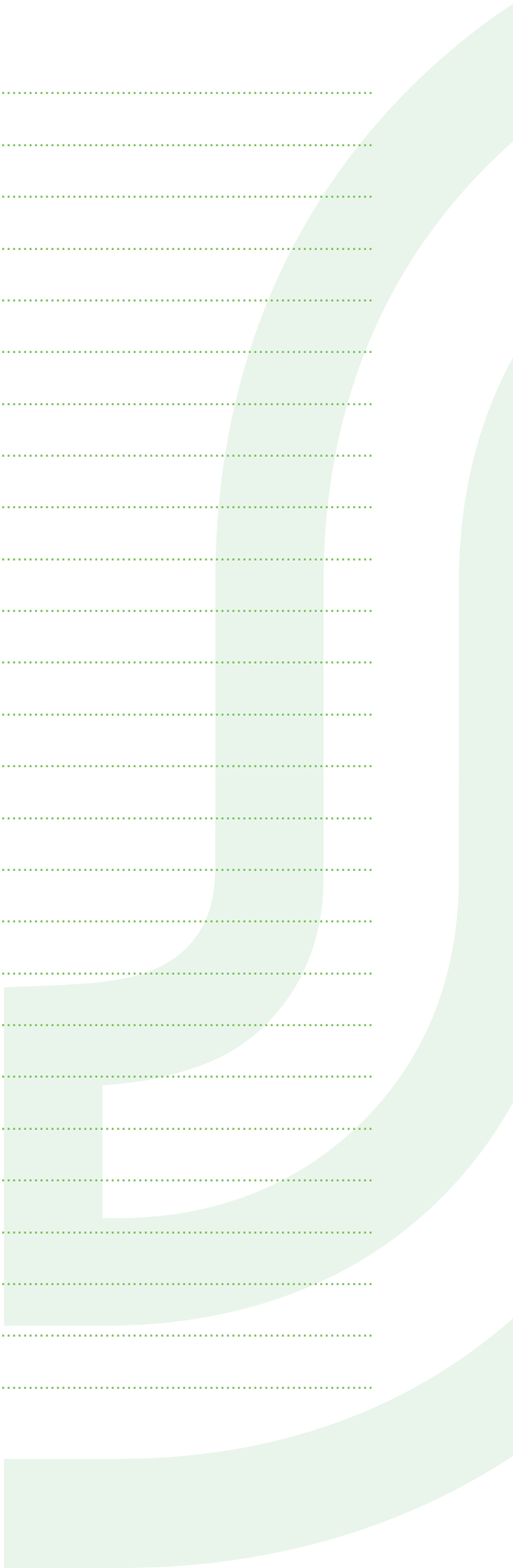
Ilmoita epäilystä myös SFalconylla – Epäilyttävä maksutapahtuma. Mainitse selostuksessa epäilysi pakotteiden kiertämisestä. Varmista, että SOK Riskienhallinta on mukana jakelussa (riskienhallinta@sok.fi).

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page. The lines are evenly spaced and extend from the left margin to the right edge of the page.

TÄSSÄ KOULUTUKSESSA OPIT:

Mitä on rahanpesu?

Miten toimin rahanpesuepäily-tilanteessa?

Miten kysyn varojen alkuperää?

Miten teen ilmoitukset?

Miten teen pankkitapahtuman oikeaoppisesti kassalla?

Pakotteet

© S-ryhmä
Luottamuksellinen materiaali ainoastaan koulutuskäyttöön.

